

באהרַה של תורה

פשת עיון ודרש בפרשת השבוע ופנוי השקפה לך ומופר / נכתב ונערך ע"י הרב רואבן גולן

י"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתיה מדרש להוראה ולרכנות וכולוי יום לאברכים מצוינים

תוכחת המערבה:
רחובות- הוהנה 5/5
טלפון- 08-9744220
דו"ל להורות והצטבות
לקבלת העלוון מידי שביעי:
rg5740@gmail.com

©

גליון 230 אלול תשע"ז

העלון מוקדש לזכרי יוסף בן דוד וציוונה שלומי ז"ל ע"י בנו ר' יאיר שלומי היין

פרשת שופטים

אחר מצות הסנהדרין, גם כי ישנו ויורו בדבר האסור שהוא מותר, מ"מ בין שנמשך אחר דברי החכמים, יותר מנפשו כל אותו רוע שהיה ראוי שיתוילך מצד אכילת הדבר האסור.

המהר"ל- החכמים הם עצם התורה, והتورה יש בה כח לפרש את התורה

והו יודע, כי הנדרתו האמיתית של חכם היא בתורה עצמה, והמכבדו או ח"ו מולול בו, נחשב כעונה כן כלפי התורה עצמה. ובamarתו היודעה של רבא (מכות כב): "כמה טפשייא שר אינשי דקימי מקמי ספר תורה ולא קימי מקמי גברא רבא, דאיilo בס"ת כתיב ארבעים ואთרו רבנן בצרא חדא".

ובEAR מהר"ל בנתיב התורה (פי"א) שבא להודיע על מעלה החכם, שלא יאמר האדם כי בעל התורה הוא בשאר אדם, ואין שם תורה נקרא עליון, רק אדם שירודע תורה. ודבר זה אינו, כי התלמיד חכם נחשב כמו עצם התורה, ויש לו דמיון גמור לתורה. ובודאי דבר זה הוא הטעם שאמרתו התורה "לא תסור ימין ושמאל מכל אשר יירוק", כי החכמים הם עצם התורה. וכן שגור ה' ונתן התורה לישראל, כך נתן להם את החכמים, והם גם כן עצם התורה. וכך אמרו (סנהדרין צט): שהמבזה החכמים, והם גם כן עצם התורה. ולבסוף אמרו (סנהדרין צט): שהמבזה תלמיד חכם מגלה פנים בתורה, כי התלמיד חכם הוא עצם התורה.

ועל כך הביא רבא ראייה שהחכמים הם עצם התורה, שאם לא כן לא היה בידם כח למעט ולהפחית מרביתם מלוקות, ואף אם היה בידם דרשה, מ"מ אם לא היו החכמים עצם התורה, אין ראוי לפחות דבר מן התורה ע"י שדרשו או קבלו כך. ועל כרחך שהם עצם התורה, והتورה יש בה כח לפרש התורה. וכך אמר כמה טפשייא דקימי מקמי ס"ת ולא קימי מקמי גברא רבא, כי גם הם עצם התורה.

"אף מה שאתם מפרשים בה היא תורה"

ובדרך זו ביאר המדרש שמואל את המשנה (אבות ג, יא), "חייבין ישראל, שניתן להם כל חמדה שבו נברא העולם, שנאמר, כי לך טוב נתתי לכם, תורה אל תעוזבו". וביאר "הכוונה בזה, שניתן את התורה לחכמים ולישראל לדורשה ולפרשה. והביא ראייה מהפסיק ב"ל נתתי לכם, כלומר נתתיה لكم לפרש. ואמר תורה אל תעוזבו, כלומר אף מה שאותם מפרשים בה היא תורה, בunning אמר הכתוב לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. ולזה אפשר שכיוונו אנשי הכנסת הגודלה בברכת התורה, שתיקנו לומר ונתן לנו את תורה, כלומר שניתנה לנו במתנה גמורה לפреш ולזרוש בה ברצוננו". הרי אומר, כי הצוווי "לא תסור" הוא מחמת שדרבי חכמים הם כדברי התורה ממש, וכך אין לטור מהם אף במקרה נימא, כשם שאין לסור מדברי התורה הקד'

כח חכמי התורה גדול מכוחם של מלאכי השרת

והנה במסכת תענית (כה): הובאו כמה וכמה מעשים אודות כח הפלתם של התנאים והאמוראים בעית עזירת גשימים. וכותב ר' אליהו

לאורם נלך

המושג ימין שהוא שמאל, ושמאל שהוא ימין, הינו סמל היצות המוחלט והחליפה האמנית לאורים של גודלי הדור. ומקורה בדברי הכתוב בפרשנותו (יג, יא), "על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תשעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

וכפי שפירש רש"י, אפיקלו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. ונתבאר בשפטוי חכמים, שאפיקלו אמר לך על ימין שהוא שמאל, וכן ליהוק, תשמע לו, ולא תתלה את השעות שאתיה סבור שאתה שמאל, וכן ליהוק, תשמע לו, ולא תתלה את השעות בו אלא אך, כי ה' יתברך נוטן רוח על משורתו תמיד, ושמרם מכל טעות, שלא יצא מפייהם כי אם דבראמת. והי אמור, שבציווי לא תסור טמונה בחירה בגודלי התורה שבכל דור ודור, שבcoolם נשמעו ולאורים נלך, אם על ימין ואם על שמאל.

מדוע "ימין ושמאל" ולא "אור וחושך"

והנה נקט הכתוב במצווי זה ודקא את הניגוד של "ימין ושמאל", ולא שחר ולבן' או "אור וחושך". וביאר זאת הגאון רבי איסר זלמן מלצר צ"ל (הובאו דבריו בספר באර מרים ע"מ תרכח) באופין נפלא, כי בשאר הניגודים קשה לטעתו, שכן אדם מחליף בין יום ולילה ובין אור וחושך. אמנם שמאל וימין הוא ניגוד שקל לטעת בז, כי שנים העומדים אחד נוכח השני, כל אחד יאמר שהימין הוא בעד אחר, כי מיקומו של כל אחד שונה. ולימודתנו התורה בזה, שאפיקלו אמר על שמאל שהוא ימין, שמע לו, בין שאינך רווח במוותו, כי הוא עומד במקומו אחר ימין, שמע לו, והוא רוחנית גבוהה, והשמאל שלך הוא הימין שלו, וכן להיפך.

הشمיעה בקול החכמים מתקנת אף דבר איסור המזיך ומקלקל מצד טבעו

ובדרשות הר"ן (דרוש י"א) הקשה, שהנה כל מה שאסרו תורה, הינו משומש שיש בו היקף לאדם. וכמו לגבי מאכליות אסורות, שביארו הרמב"ם (מורן ח"ג פמ"ח) והרמב"ן (יוקרא י"א, י"ג), שטעם איסורם הוא מפני שמלודדים מוגז וטבע רע באדם. ואם כן יש להתחנון מה יהא באופין שיסיכמו החכמים בדבר טמא שהוא טהור, שהלא הדבר הוא יזק ויעל מה שבטבחו לפועל, אף שהכסימו בו החכמים שהוא טהור. ואם כן מהו פשר העצוי לשמעו בקול חכמים אף אם יתירו את האסור והמזיק.

וכתב הר"ן לישב אתו על פי יסוד עצום המלמדנו את כוחה השגב של השמיעה בקול חכמי התורה. כי באמצעות לא יגרם שום הפסד נפש, מלחמת הכרעת החכמים, גם כי יאפיקלו דבר איסור ויאמרו שהוא מותר, לפי שהתקין אשר ימשך לנפש מכך השמיעה למצות החכמים מורי התורה, הוא הדבר יותר אהוב אצל הש"ת, ויש בכך תיקון וזה להסיר את הרוע וההיקף העלול לפגוע בנפש מצד אכילת הדבר האסור. וכשישמש האדם

גבריאל בן לאומה ז"ל ע"י ר' יוסף
על מאשיה יהודית בת יעקב אהרון ע"ה
שלמה בן ניסים ז"ל ע"י סרמן

יוסף בן סאלם ושמעה אדוואן ז"ל
משה בן חיים ז"ל ע"י לביא
רחמים רמי בן יוסף ז"ל ע"י לביא

לעג'ן בן נימין בן סלאח ז"ל ♦ סrho בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאותה בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת רוח ע"ה

לஸבול. אמנים לא ابو לקבל עליהם شيئاו מסורים ביד חכמים, מבלתי שיהרהורו ויבחנו את תקנותיהם, שמא לא יהיו ישרים בעיניהם. ולכך כמובן הדק'ה מקיים דבריהם מלמעלה, וככיוול מבטל רצונו מפני רצונם. ודבר זה אינו מצוי אפילו במלacci השרת.

סוד מקומו של המרא דעתרא

ויש בנותן טעם לצטט את דברי גאון המחשבה רבינו יצחק הוטנר בעל הפה יצחיק (או"ב איגרת קלב), בחשיבות כבוד חכמי התורה והמצוות לדבריהם.

"מלפנים, בכל העניות היה שעון העיר עומד במקום גובה, באופן שאם היו רוצים להגיע אליו היו מוכרים לשהותם בסולם. הפיקחים היו אומרים שהעמדת שעון העיר במקום גובה, יש לה שני טעמים, אחד חיוני ואחד פנימי. הטעם החיצוני הוא כדי שיראה גם מරחך.

אבל הטעם הפנימי הוא שמאחר שעיקר עניינו של שעון העיר הוא בכדי שהקהל יוכל את השעה על פי, הרי אם היה השעון עומד במקום נמוך, אז היה כל אחד ניגש אליו ומכובן את הזמן של שעון העיר בהתאם לשעונו הפרטני, ומילא היהתה מתבטלת על ידי כך כל התכלית של שעון העיר. אך עכשו שמעמידים את שעון העיר במקום גובה, ואין בידו של היחיד לגשת אליו ולהתאים לשעונו הפרטני, הרי בהכרח שהוא מכובן את שעונו הפרטני על פי של שעון העיר".

ולאור הדברים הללו כתוב הרב הוטנר באיגרות לקהילה שציינה עשר לכחונתו של רב הקהילה. "בעונתינו הרבים, נמצאות לדבוננו הרבה קהילות שאינן מבינות שעילין להעמיד את המרא דעתרא במקומות גבוהים, ומכיון שהוא עומד במקומות נמוך, הרי שכלי היחיד ניגש אליו ומתאים לו דעתו הפרטנית, וכל מעלה והשפעת המרא דעתרא מתבטלת על ידי כך".

"שمحים לנו לראות כי קהילתכם יודעת את הסוד להמציא מקום גבוה להעמיד את המרא דעתרא בלבד, באופן שהגובה הזה שלול את האפשרות מכל היחיד להפעיל ולכובן את דעתו של המרא דעתרא כפי הנראה אליו".

הגמר, החירותא, השטייגען, הלומזעיס, המתיקות...

יש מושגים שימושיים לך ימים ותקופות שאתה מטרוף עליהם עד היום בערונה. היהות נותן הרבה כדי לחזור לשם, להיכל ההומה בקהל התורה, ולו לרוגעים אחדים. מחת איזוטים שווים עיבת את בית המזרש כדי לפיסס את משפטו, או בית המזרש מעולם לא עז אותו... אך עזין נותר שם, והגעגעים לימים ההם אינם מטופים. אתה תמיד מבטיח לעצמך עוד ועוד תחזור לשם, לבדוק כמו פעם. ואולי, אולי זה יקרה כי "אלול" הזה...

בן תורה יקרו הנר מואמן להציג לך בкова מוכחות ומוגשות של ארכינס עובדים, תלמידים מז' ערב גمرا נחרותא. נסה לדמיין זאת: בית מזרש מלא וגוזש כלומדים שכולם בראשו שלן, בסגנון שלן, ברמה שלן, בז'וק כמו שchipset או החזונות שלן לחזור להיכן שתמץ' רצית, ואם לא עכשו אימתי?

לפרטים נוספים וירושום: ראש הכלול הרב ראובן גולן בטל 27122-4505

[ניתן להשתתף גם אם הנר יכול ללמידה רק בחלק מיימי השבוע]

כהן בעל השבט מוסר בספר מעיל צדקה (סימן תר"ע) שהטעם שהאריך התלמוד שהוא תורה שבעל פה במשמעותו, הוא כדי שנכיר בגודל חכמי התלמוד, ובמה היו חביבים לפני המקום, עד שהיו גורמים מלמטה והדק'ה מקיים דבריהם מלמעלה, וככיוול מבטל רצונו מפני רצונם. ודבר זה אינו מצוי אפילו במלacci השרת. ותוסיף, שיש בכך חיזוק גדול באמנות חכמים, כי זה נדע שכן מה שפירשו בתורה שבכתב, אין בשונם עוללה, ואמתה יהגה חיכם. ובודאי כיונו לאמת, בפרשם כל מצווה וסדר עשייתה. וכל מה שציוו בענין קיום המצוות ואופן עשייתםanno חייבם לשימוש בקולם, שהרי בכל דבריהם כיונו לדעת המקום.

זכות העקידה עומדת רק לשומעים בקול חכמים בדרכו של יצחק אבינו

ופניה יקרה בענין זה מצינו בתשובה החותם סופר (או"ח סימן רח). כי הנה תיקנו ח"ל לומר בתפילת ראש השנה, "יעקבית יצחק לורעו תוכור". ולכארה מדוע לא תיקנו להזכיר את חילקו של אברהם בעקידה, וכי נאמר בתחילת הברכה, יואת העודה שעדק את יצחק בנו על גבי המזבח.

וביאל, שהרי אברהם נצווה על העקידה מפני ה', ואם כן ציוו זה בעברו הוא כדורי התורה, אך יצחק שמע על החזיווי מפני אברהם, ונמצא שיצחק מסר נפשו על דברי חכמים, וזה בגין מצווה מודברי חכמים. וכאן שוכות עקיידתו תזכיר במאה שהוא מעבר להשגת השכל, ולא הרהור אחר החכמים.

ולכך אומרים, "יעקבית יצחק לורעו תוכור", דהיינו שוכות עקיידתו תשבעל פה, ותעמדו להחולכים בדרכו ושומעים לתורה שבעל פה, ואינם מהרחרים אחר דברי חכמים ותקנותיהם וגוירותיהם. אבל מי שאינו בכלל זה, ואני שומע בקול חכמים, אין לו חלק בוכות זו.

וה Tosif עוז בזה דבר נפלא, כי הנה כתבו התוס' (שבת פח), שישראל הקדימו נעשה רק על תורה שבכתב, אבל על תורה שבעל פה נזכrica כפיטת ההר. והנה מה שהקדימו נעשה לנשמע נתבאר בדברי הרבה לאוטו מין (שם), 'אנן דסיגין בהיינוטא כתיב בנו תומת ישרים תנחם', ככלומר, שאנו מאמינים בקב'ה ובוותחים שלא יטיל علينا מה שאי אפשר

בואו לבנות את בית המקדש

בימים אלו עומדים אנו בעיצומה של בניית בית מקדש מעת בעיר רחובות. הבניין יהיה מגדל-אור של תורה וחסד לתושבי העיר והסביבה, והוא בו כוללים, בית הוראה, שיטורי תורה, ועד פעילויות רבות ומגוונות להגדיל תורה ולהדריך. גם עלון זה שהנכט קוראים מידי שבת הוא מההפעלים הקדושים הנעשה ע"י המוסדות. מבקשים אנו מקראיי העלון בארץ ובועלם בולו, ומכל מי שהגדלת קרן התורה קרובה לבבו, להטוט שכם ולסייע בהשלמת בנין הבית. והזוכה לבנות את בית ה', יבנה ה' את ביתו ויזכה למילוי משאלות לבו והגשתה הלומותיו.

נתן ליטול חלק בבניין, ברכישת: אולם בית המדרש, חדר לימודים, מטר בניין, לבנה ועוד. וכן אפשר להנציח שם התהומות על כל הבניין.

לפרטים נוספים 054-2637798, 08-9452903

ניתן להאזין לשיחות חיוך והשקפה וחידושים לפרק השבוע
מאה המחבר בעמדות ובאזור קול הלשון, או בטל' 6171005-03
[הקש 1-1-2-48-1]. או * ואמרו את שם המרצה והקש 1-1-1].
ישנה אפשרות לקבלת השיחות ישירות למילוי מדי שבוע.

לע"ג רפאל חיים בן שמחה כדורי ז"ל ע"י בנו ר' עזרא היין ◆
רחל בת סעידה ואחריו ע"ה ע"י נבדה ר' מיכאל היין ◆
דניאל בן שמעון בר כוכבא ז"ל ע"י ר' חנינה היין ◆

מלכה מולוק בת מאנואר סלמי ע"ה
אסתר בת אסתרה אינגיר ע"ה
מאיר בן עדיה שלמה ז"ל ע"י ר' אינגיר

דניאל בן שמואל ורבקה אליהו ז"ל
שלמה בן עליה זכרי ז"ל ע"י אבוטבול
שרה בת סאלם יהודה ע"ה

חיה בת שושנה משה לוי ע"ה
זורה בת חנה בן חמוץ ע"ה
דוד בן מרום ז"ל ע"י יעקובסון